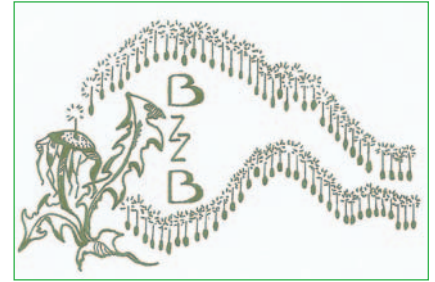

Nieuwsbrief

Stichting
Behoud de Zak van Zuid-Beveland
Secretariaat: v.d.Poest Clementstr 7,
4443 AL Nisse
Tel. 0113 - 649536
Triodos Bank : NL94TRIO0198420285
e-mail: bzzb@hetnet.nl
www.bzzb.nl

MEI 2020

Van het bestuur

Beter laat dan nooit geldt voor de nieuwsbrief van mei 2020. Inspiratie, urgentie en nieuws ontbrak voor ons gevoel. Maar dat is natuurlijk helemaal niet juist. De corona-tijd, hoe ontwrichtend en onzeker ook, vraagt juist om bezinning, ideeën en actie. Dus tussen al het frisse voorjaarsgroen, de geuren van meidoorn en de rust van een lock-down samenleving klimmen we weer in de pen. Stof genoeg in de Zak.

Ons nieuwe bestuurslid Jan-Kees komt op stoom en schudt de gemoederen op. Dat is geweldig. Hij stelt zich aan u voor. De penningmeester heeft het financieel overzicht van 2019 op onze website gezet en de donateursbijdragen voor dit jaar komen binnen. Verschillende donateurs vinden ons als meldpunt: bomenkap, overlast, plastic afval, omgevingsvergunningen, grondwerk, loslopende enge honden enz. Wij maken er werk van of adviseren hen. Vaak is het te verkiezen dat een actieve donateur het probleem op de juiste plaats aan de orde stelt, maar afstemming met ons helpt bij de voorbereiding.

Ons overleg met organisaties en overheden is door corona gestaakt, wat niet betekent dat er aan plannen en uitvoering niets gebeurt. Bij de

tijd blijven dus! Contact is gelegd met de ambachtsheerlijkheid Sinoutskerke en Baarsdorp. Een nadere kennismaking is ook voor u te lezen in deze nieuwsbrief. Veel meer informatie vindt u op <https://www.baarsdorp-sinoutskerke.nl/>.

De BZZB is dus in deze warrige tijd niet helemaal stil gevallen, maar over onze donateursdag beginnen we nog maar niet. We hopen dat u in goede gezondheid alle veranderingen het hoofd kan bieden. Het is voorlopig een zorgelijke tijd. Hoewel we toch bevoorrecht blijven en in een goed rijk land leven. Dat schept verplichtingen naar minder bedeelden wereldwijd. Een grote moeilijke opgave. Dichtbij - al is het een kleine bijdrage - kun je bewust duurzame, eerlijke, groene stappen nemen. Onze leefwijze en consumptie moet veranderen. We kunnen niet doorgaan met de grenzeloze verspilling en de schadelijke verwaarlozing van onze leefomgeving. Dat is opnieuw de les. Zo moeilijk is het niet. Eenvoud, bescheidenheid, respect voor ander leven, wederkerigheid. En bovenal: word weer verliefd op de natuur en probeer te snappen waarom zij ertoe doet. Er is een kans dat de beproeving van corona leidt tot een betere wereld. Dat doe je samen!

Even voorstellen

Jan-Kees de Meester

is onlangs als algemeen lid toegetreden tot het BZZB-stichtingsbestuur. Een korte kennismaking:

Van jongs af struinde ik al gewapend met een verrekijker polders en schorren af op zoek naar bijzondere vogels. Juist vanwege dat tijdverdrijf schaarden mijn vriendjes mij zelf ook vaak in die categorie. Niet dat ik me daar echt iets van aantrok, want ik vermaakte me prima. Mijn jeugd bracht ik door op Oost-Zuid-Beveland, een heel ander polderlandschap dan de Zak van Zuid-Beveland.

Na de havo, de Fotovakschool, militaire dienstplicht en een paar jaar als freelancefotograaf besloot ik als beroepsmilitair de wapenrok opnieuw aan te trekken. Na jaren van omzwervingen voor vlag en vaderland keerde ik terug in het Zeeuwse, want ja wortels ... da's taai spul. Na terugkomst bood de Zak mij vaak de rust om mijn hoofd stil te zetten en alleen al daarom is het voor mij een waardevol gebied.

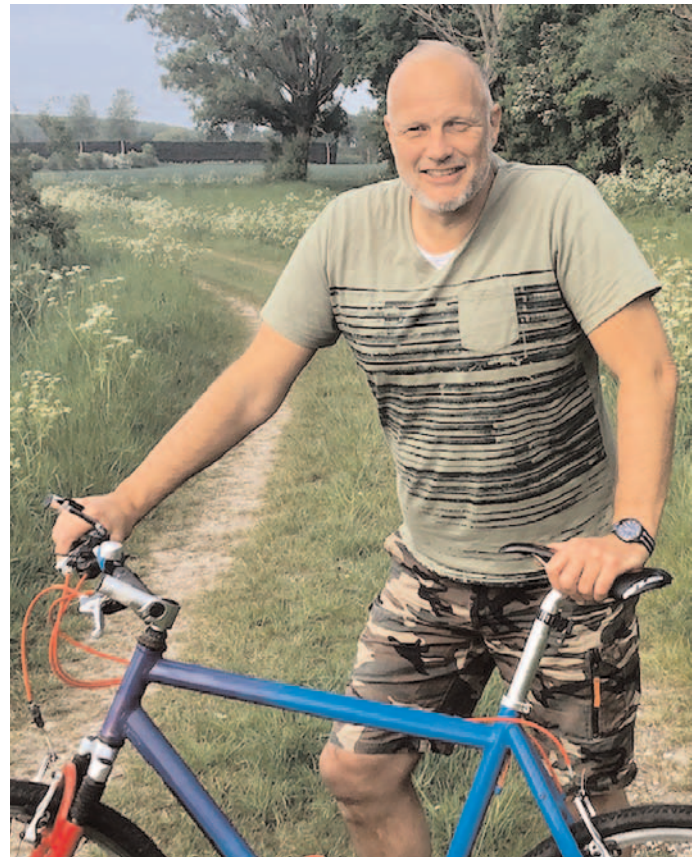
Verantwoordelijkheid

Af en toe, tijdens een hardlooprondje of een wandeling met de hond, vroeg ik me af hoe dit prachtige gebied met zijn unieke natuur- en cultuurwaarden behouden is gebleven. Waren daar speciale instanties voor? Maakten mensen zich er hard voor? Gelukkig wel en gelukkig nog steeds. Maar in een wereld waar met een smartphone in de hand vrijwel alles bereikbaar lijkt en in een samenleving die steeds individualistischer wordt, vond ik dat ik zelf ook verantwoordelijkheid moest nemen. Als je wilt dat er dingen veranderen of juist behouden blijven, dan moet je soms zelf je schouders eronder zetten.

Dat is waarom ik zo'n anderhalf jaar geleden besloot om een mailtje naar BZZB te sturen. Begrijp me goed: Stichting Landschapsbeheer Zeeland, Natuurmonumenten en Het Zeeuwse Landschap doen natuurlijk ook fantastisch werk in de Zak, toch koos ik bewust voor de BZZB omdat zij zich puur op dit gebied richt. Bovendien zoekt de stichting waar nodig toch wel de versterking in samenwerking met andere instanties. Na mijn mail werd ik door Maatje uitgenodigd op een bestuursbijeenkomst en, voilà, nu schrijf ik dus een stukje om mijzelf voor te stellen.

Broekie

Met mijn 48 jaar ben ik nu het broekie in het bestuur. Ervaring met een vrijwillige bestuursfunctie

heb ik niet, maar ik hoop met mijn enthousiasme en mijn achtergrond als communicatieadviseur mijn steentje bij te dragen. Ik zie het vooral als een geweldige uitdaging om ook andere 'broekies' het belang van het behoud van de Zak van Zuid-Beveland in te laten zien. Tenslotte bepalen de volgende generaties grotendeels hoe onze toekomstige wereld eruit zal zien. Zo hoop ik bijvoorbeeld dat mijn twee puberende dochters ooit nog net zo kunnen genieten van de Zak van Zuid-Beveland als ik nu.

Inmiddels heb ik het stichtingsbestuur leren kennen als een sympathieke club van gedreven vrijwilligers. Ze bewaken en behartigen de belangen van een idyllisch natuurlandschap met een dynamische geschiedenis. Met onder meer een oprukkend Goes in het noorden, een uitbreidend havengebied in het zuidwesten en een toenemende industriële bedrijvigheid in de Zak zelf, blijkt dat ook nu helaas nog nodig.

Dit unieke gebied moet behouden blijven, gewoon omdat het anders voor altijd verdwijnt. BZZB-donateurs zoals u beseffen dat en ik hoop van harte dat u die boodschap ook deelt met anderen die (nog) geen donateur zijn. Wilt u nog meer bijdragen? Dan wijs ik nog even subtiel op de vacante stoelen binnen ons BZZB-bestuur. Mijn persoonlijke voorkeur gaat daarbij lichtelijk uit naar mensen jonger dan 48 jaar. Op die manier ben ik meteen broekie af.

Boeren aan zet

Nog wat hartenkreten over de agrarische sector. Nog maar kort geleden liet een grote groep boeren zich van de luidruchtige kant horen met een alternatieve Trekker trek naar het Malieveld in Den Haag. Farmers Defence Force is een organisatie die door haar agressieve toon en machtsvertoon minder sympathie opwekt dan het vreedzaam verzet van bijvoorbeeld Extinction Rebellion. Die laatste komt op voor goede maatregelen ter bescherming van het klimaat, in wezen dus ook een boerenbelang. Niemand zal de boeren echter het recht ontzeggen op te komen voor hun bestaanszekerheid. We gunnen hen de boterham waarvan het beleg grotendeels afgesnoept is door tussenhandel, grootgrutters en regelgeving – weliswaar strikt noodzakelijk voor een gezonde leefomgeving en gezonde voeding. Wij zijn erkentelijk voor hun werk voor ons dagelijks brood.

De steun aan boeren bestaat niet alleen uit waardering voor hun bijdrage aan de voedselproductie. Agrariërs worden in ieder geval in Europa - dus ook Nederland - al vele jaren ruimhartig financieel gesteund op tal van gebieden. Hun producten zijn noodzakelijk en gewenst. Wel valt er af te dingen aan hun productiewijze en de drang naar steeds hogere opbrengsten. Die productiewijze draagt bij aan uitputting van de grond, overbemesting, afname biodiversiteit, klimaatverandering. De wetenschap, die daar onderzoek naar doet, wordt bekritiseerd en tegen maatregelen om bij te sturen wordt te hoop gelopen. Toch is het zo, dat zelfs de WUR Wageningen 'groener' wordt. Het idee dat we vanuit Nederland de wereld moeten voeden blijkt niet uitvoerbaar. De hoge productie leidt tot problemen zodra er iets 'dwars' zit, met als gevolg overschotten en verspilling. Door de corona zijn er nu teveel friet-aardappelen en de vleesvrieshuizen overvol. Een hongerpandemie dreigt elders in de wereld .

Het gesleep met voedsel is niet de oplossing voor de wereldvoedselvoorziening.

Toch zijn er lichtpuntjes. Gesubsidieerde experimenten om door andere werkwijze de landbouw en veeteelt weer gezonder en aantrekkelijker te maken. Circulaire landbouw of kringlooplandbouw, een werkwijze met rendement zonder (veel) onbenut afval. Biologische landbouw, telen zonder kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen en met oog voor dierenwelzijn. Strokenlandbouw, verschillende gewassen in stroken telen die zo de biodiversiteit bevorderen. Het aanzien van het landschap verandert zienderogen.

En dan zijn er nog die tal van gesubsidieerde maatregelen, die de boer ook als natuurbeheerder wil uitdagen. Al of niet in samenwerking met natuurbeheerders, verschijnen akkerranden, bijen, voedselakkers, bloemenweiden, zilte teelten, voedselbossen of zie je alternatief maaibeheer. Er blijkt veel mogelijk buiten de grootschalige industriële landbouw.

Misschien is het wennen aan een andere werkwijze en wat minder opbrengst. Het kunnen voorbeelden worden, die uiteindelijk

beter aansluiten bij een meer kleinschalige en regionale voedselvoorziening.

De BZZB prijst zich gelukkig dat ook in de Zak agrariërs mee doen aan vernieuwende projecten en zelfs soms op eigen initiatief iets toevoegen om uitputting te stoppen en bij te dragen aan natuurlijk evenwicht.

Een informatiebord WCL

Liefhebbers in De Zak doen soms vreemde ontdekkingen. Een paar weken geleden brachten twee wandelaars een oud WCL-informatiebord bij ons binnen. Ze hadden het gevonden, als oud vuil weggegooid. Met moeite konden we de teksten weer leesbaar krijgen. Het was een infobord uit de beginperiode van het Waardevolle Cultuur Landschap De Zak van Zuid-Beveland in het midden van de jaren '90, ruim 25 jaar geleden. Nog met eenvoudige middelen gemaakt, ook vormgeving stond nog in de kinderschoenen. De foto's op het bord waren verdwenen, maar de teksten nog min of meer te lezen. De pareltjes van toen herkennen we nog steeds: de Zwaakse Weel bij Kwadendamme, de Notenboomdijk met het Zeeuws trekpaard, de Blasiushoeve Heinkenszand met zwarte bessenteelt, de schaapskooi bij de Doolman en gezicht op Nisse vanuit de Poel ...

In 1994 is de Zak na een gezamenlijke inspanning van natuur- en landschapsorganisaties, de landbouw en het gemeentebestuur aangewezen als Waardevol Cultuur Landschap WCL, één van de 11 WCL-gebieden in ons land. Een boeiende en vruchtbare periode begon waarin zo'n 25 miljoen gulden in natuur, landschap en groene economie is geïnvesteerd. De Zak kreeg eindelijk de waardering die het verdient en de groene waarden kwamen tot hun recht. Toen in 2002 het rijksbeleid voor de WCL-gebieden en de bijbehorende subsidie stopte, ging De Zak op eigen kracht verder. Aanvankelijk nog met de spirit die er in zat: de naam bleef behouden de samenwerking in de WCL bleef, maar langzamerhand ging de vaart er uit.

Het werden Nationale Landschappen, de nieuwe verpakking van 20 waardevolle gebieden van het rijksbeleid. In Zeeland kwam het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland met als kern De Zak van Zuid-Beveland, maar ook met Walcheren en een deel van

Zeeuws-Vlaanderen. De gemeenten en de provincie Zeeland verklaarden hun beleid voor het behoud en de versterking van de natuurlijke en cultuur-historische waarden in te zetten. Maar geld en duidelijke keuzen in het beleid van provincie en gemeenten hoorden er niet bij en zoals te verwachten viel het resultaat tegen. Het tij keerde naar economische ontwikkelingen die zich niet wilden laten remmen door zachte groene waarden.

Later zijn de inspanningen van gemeenten en economische partners nog gesierd met fraai klinkende namen: eerst Land van Borsele en nu Landschapspark Borsele. Vooral het bevorderen van economische bedrijvigheid staat daarin voorop; landschap en natuur zijn in het gunstigste geval een mooi decor voor die activiteiten en soms vervelende hinderpalen op de weg van industriële groei.

De grote kaalslag in het natuur- en landschapsbeleid kwam een jaar of tien geleden. Het kabinet-Rutte I was het Nederlandse kabinet dat anderhalf jaar regeerde vanaf oktober 2010. Het werd gevormd door de politieke partijen Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) en het Christen-Democratisch Appèl (CDA) met gedoogsteun van de Partij voor de Vrijheid (PVV). In april 2012 trok de PVV zijn gedoogsteun in: het kabinet viel.

Het gehavende bord in de berm

lees verder op pagina 5

Verkeer, vervoer en

Eindelijk kon de gemeenteraad Borsele weer genieten. Ze zagen elkaar in een digitale inforaad. De beelden waren exclusief voor hen, want de belangstellende burger werd letterlijk een zwartkijker. De techniek liet het op dat punt afweten. Gelukkig is alle interessante informatie beschikbaar via: <https://borsele.gemeenteoplossingen.nl/vergaderingen/Gemeenteraad/2020/14-mei/20:00>

Het gaat om een actualisatie van het Gemeentelijk Verkeer en Vervoer Plan (GVVP) waarbij de ruimtelijke ontwikkelingen tot 2030 aan de orde zijn. Het gaat om Bedrijvenpark Deltaweg, Waterpark Veerse Meer, Central Gate Sloepoort, Platepolder Hkz. verbinding N666, 's-Grp. Zaidijk

verbinding N667. Ook wordt rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen binnen de mobiliteit vooruitziend naar 2040 zoals niet-fossiele brandstoffen en gebruik van gedeelde vervoermiddelen. De nieuwe beleidskaders (waaronder Klimaatakkoord, nieuw Openbaar Vervoerbeleid, Provinciale Fiets-

tafel) moeten meegenomen. Dan rept de presentatie over consultatie en gelukkig zien we dat BZZB inspanningen ook doorklinken. De verkeersvisie voor het midden-deel van de gemeente blijft:

als zwerfvuil?

Bleker is dan staatssecretaris van economische zaken, landbouw en innovatie. Natuur werd niet belangrijk geacht, dat had ie wel in zijn portefeuille. Hij haalde de bezem stevig door de porseleinkast. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) - tegenwoordig Natuurnetwerk Nederland genaamd (bij iedere wisseling van bestuur bedenken we weer nieuwe ronkende termen) - maakte hij onklaar door 100.000 hectare natuurgebied te schrappen; er werd nu definitief niet meer gebufferd en niet meer verbonden. En vandaag de dag wordt er dan luid geklaagd dat de kwetsbare natuurgebieden zulke losse snippers zijn die de ongeremde ontwikkeling van hun omgeving belemmeren. Die problematiek had men tien jaar geleden natuurlijk ook kunnen voorzien. Trouwens ook het stikstofbeleid PAS is ontstaan onder deze staatssecretaris en daarvan kennen we nu ook de werkelijke schade.

Door deze staatssecretaris werden met één pennensreek Nationale Parken en Landschappen geschrapt. Staatsbosbeheer werd als landschap beherende organisatie tot een taakstellende bijdrage van 100 miljoen euro in de Rijks bezuinigingen verplicht tot de verkoop van gebieden en elementen. Hij schafte de Staatsnatuurmonumenten af en daarmee de bevoegdheid van de minister om in geval van nood een gebied aan te wijzen en te beschermen als daarmee het uitsterven van soorten kon worden voorkomen. De Belvédère landschappen en rijks bufferzones verdwenen. Als sluitstuk werd besloten het natuur- en landschapsbeleid van de falende rijks-overheid – die zelf niet voldeed aan internationale verplichtingen – te decentraliseren aan twaalf provincies. Natuurlijk werd de provincies er niet bij verteld dat ze een failliete boedel overnamen.

De provincie Zeeland heeft het in dit slagveld niet eens slecht gedaan. De aankopen voor de toenmalige Ecologische Hoofd Structuur waren goed op koers

en het Natuurnetwerk in de provincie mag er zijn. Maar de onbalans is zelfs in de Zak te zien. De economie wint overal terrein ten koste van de zachte groene waarden. De rode functies van nieuwe woonwijken, wegen en bedrijfsuitbreidingen nemen steeds meer kostbare plek in. De grootschalige industriële landbouw heeft niets meer te maken met de streekeigen identiteit. Zelfs het nieuwe logo van de gemeente Borsele vertoont een eigentijdse bedrijfsmatige uitstraling.

Natuurlijk is er nog veel te genieten in de Zak. Maar de veranderingen van de tijd zijn wel te zien en te voelen. Dat is meer dan jammer. Soms doet dat zeer. Het wordt kaal in de polder. Hoe lang is het geleden dat Van der Meulen zei dat *'ie niet in een*

kael land wou leven? En boven de polder wordt de hemel stil. Waar is het uitbundige concert van leeuweriken en piepers gebleven op een warme zomermiddag?

Nog geen 25 jaar geleden waren we er trots op. Een WCL informatiebord is nu in de sloot gegooid.

gebiedsgerichte aanpak

- Autoluwe Zak van Zuid-Beveland.
 - Geen doorgaand autoverkeer.
 - Beteugeling snelheid autoverkeer.
 - Prettig fietsen, naar werk/school en recreatief.
 - Vlotte en veilige landbouwroutes, kernen mijdend.
- Daar kunnen wij ons helemaal in vinden. Bij de categorisering zien we dat de Heinkenszandseweg een 60 in plaats van een 80 km weg wordt. Ook de hele Baarlandse-zandweg gaat naar 60 km en de randweg Hoedekenskerke wordt

aangelegd. In onze ogen verbeteringen. De GebiedsGerichteAanpak (GGA) West wil een twaalfstal knelpunten oplossen. Als dertiende staat de Landschapsbewuste Verkeersvisie als middelpunt in het kaartje. *'Ik hoor de BZZB al'*, kreunde het raadslid Van 't Westeinde. Het gaat opnieuw, zoals jaren geleden, over een pilot. Die kwam toen slechts met moeite maar deels uit de verf. Die landschapsbewuste visie past volgens ons met voorrang waar het kan! Gezond groen, duurzaam, onthaastend, mooi! In de volgende

nieuwsbrief meer over al deze oplossingen van GVVP, GGA West en GGA Oost en Veerse Meer Zuid. Er gaat immers weer van alles op de schop.

Nieuwsgierig? Verschrikkelijke haast? Kijk op de link (pagina 4)! De grote zorgpunten zijn trouwens wegvak A58 Heinkenszand/Goes en Deltaweg Goes/ Noord-Beveland: te veel auto's, veiligheidsrisico's. Natuurlijk moet over alles nog definitief beslist worden en uitvoeringsgelden liggen niet voor alles op de plank.

Proef de Heerlijkheid

In de nieuwsbrief van mei 2018 schreef de BZZB een artikel over de geschiedenis van Baarsdorp. Aanvankelijk was dit een dorpje met enig aanzien, compleet met kerk en kasteel en vormde zelfs, samen met Sinoutskerke, een eigen heerlijkheid. Van dit enigszins roemrijke verleden is weinig overgebleven, behalve het kerkmuurtje en hier en daar nog een weggetje dat de ruilverkaveling heeft overleefd. Ook is er nog de vlietberg, net onder de A58, waar ooit het kasteel 'Huys te Baarsdorp' moet hebben gestaan.

'Wat ook de tijd heeft overleefd, maar minder tastbaar is, is de (ambachts)heerlijkheid Baarsdorp en Sinoutskerke. Hoe oud zij precies is kan niemand zeggen, want door een brand in het archief van Heinkenszand, zo'n 100 jaar geleden, zijn de oudste aktes verloren gegaan. Wel weten we met zekerheid dat Baarsdorp als heerlijkheid al in 1230 bestond, en Sinoutskerke in 1190. Ergens in de vijftiende eeuw zijn de heerlijkheden formeel samengevoegd.

Zo'n heerlijkheid hield in dat een particulier (de heer) het recht op overheidsgezag in eigendom had verkregen van een graaf, koning of keizer. Aan dat recht op overheidsgezag waren allerlei andere rechten gekoppeld waarmee de heer een goed inkomen kon genereren. Denk daarbij aan het heffen van tol of van andere belastingen. Een heerlijkheid was in eerste instantie voor zo'n heer dus een aantrekkelijk bezit. Maar er was een probleem, dat alleen gold in Zeeland: Volgens oud Zeeuws recht erfden de zonen altijd een gelijk deel van hun ouders, dus ook een deel van een heerlijkheid. Het gevolg was dat er daardoor meer en meer ambachtsheren kwamen en een heerlijkheid steeds minder zichtbaar werd voor de bevolking. Dit werd verergerd doordat het recht op overheidsgezag in de periode 1798-1838 naar de gemeente overging. De andere heerlijke rechten bleven wel bestaan.

Al met al is een groot deel van de Bevelandse heerlijkheden in de vergetelheid geraakt. De meeste heerlijkheden hier te

lande met één eigenaar zijn pas begin twintigste eeuw in handen gekomen van één iemand, doordat deze toen alle stukjes heerlijkheid opkocht. Vaak woonde de koper niet in de buurt en zo werd de band tussen de heerlijkheid en haar eigenaar nog dunner. Omdat het dat soort kopers vooral ging om het recht zich '(ambachts) heer van...' te noemen, werden de rechten ook niet langer uitgeoefend. Dat een heerlijkheid zonder rechten feitelijk niet meer bestaat zullen zij zich niet hebben gerealiseerd.

In Baarsdorp en Sinoutskerke ligt het allemaal net iets anders: doordat de titel in 1925 los werd verkocht aan een Amsterdamse advocaat en de rechten van de heerlijkheid eigendom bleven van 'Bevelanders' hebben die rechten de tijd doorstaan. Hierdoor gelden er in het gebied nog rechten met oude namen als recht op kerkgestoelte, plantrecht, schapendrift en grasetting.

Het laatst genoemde recht is wellicht tegenwoordig het minst bekend, terwijl zo'n 100 jaar geleden iedere bewoner van de Zak van Zuid-Beveland wist dat grasetting het afgrazen van bermgras door vee is. In die tijd werd de ambachtsheren nog goed betaald voor het verhuuren van dat recht. Het was met name interessant voor schaapherders die onderweg naar een weideplaats hun kuddes kort wilden

laten grazen in de berm. Om met de schapen over de wegen naar die weideplek te mogen trekken, huurde de schaapherder ook het recht van schapendrift.

Die tijden zijn inmiddels lang voorbij. Er is geen schaapherder meer die geld wil betalen om zijn schapen op de berm te laten grazen. Hij heeft zijn eigen weide daarvoor. Het verplaatsen van schapen vindt tegenwoordig vooral plaats per gemotoriseerd veevervoer, waardoor schapendrift nog maar nauwelijks voorkomt. Dat is spijtig, want schapendrift is een eeuwenoud fenomeen, dat onlosmakelijk is verbonden met het landschap van de Zak van Zuid-Beveland. Voor de enkele keren dat er nog wel een schaapskudde over de wegen en dijk van Baarsdorp en Sinoutskerke trekt, worden er duidelijke afspraken gemaakt.

lees verder op pagina 7

vervolg Proef de Heerlijkheid

Door de Stichting, die de heerlijke rechten beheert, wordt er alles aan gedaan om die rechten in stand te houden. Op die manier wordt een uniek deel van het cultureel erfgoed van de Zak van Zuid-Beveland behouden. Er staan bomen van de ambachtswrouwe in het heerlijkheidsgebied en periodiek wordt er een stuk berm afgegraasd.

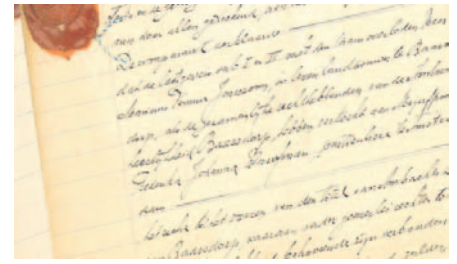
De Stichting werkt daarvoor samen met een schaapherder. Idealiter organiseert de Stichting jaarlijks een schapendrift met een volledige gescheperde kudde, maar financieel is dat niet haalbaar.

De Stichting stelt zich, behalve het behoud van de heerlijkheid Baarsdorp en Sinoutskerke, ook ten doel om meer bekendheid en uitstraling te geven aan het gebied en aan de Zak van Zuid-Beveland in het algemeen.

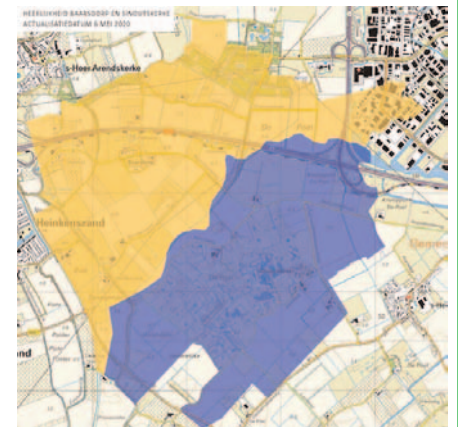
De eerste stap is echter dat de heerlijkheid zelf meer naar buiten treedt om lokaal meer zichtbaar te zijn. Door vererving, schenking en koop zijn sinds 2017 alle rechten, inclu-

sief de titel, eigendom geworden van mevrouw M.J. van Huykelom van de Pas. Dit biedt de kans om actief betrokken te zijn bij het gebied. Dat is ook nodig, want doordat er bijna duizend jaar meerdere ambachtsheren waren en de titel ook nog eens verkocht was in 1925, zijn er mensen in de Zak van Zuid-Beveland die zelfs nog nooit hebben gehoord van de heerlijkheid Baarsdorp en Sinoutskerke. De Stichting is daarom actief op Facebook en heeft ook een website laten ontwikkelen met daarop informatie over de heerlijkheid. Dat is een unieke benadering van een eeuwenoud instituut, die op termijn meer bekendheid kan geven aan Baarsdorp, Sinoutskerke en de Zak in het algemeen.

Ondertussen heeft de Stichting contact gelegd met diverse organisaties, waaronder Waterschap Scheldestromen, gemeente Goes, gemeente Borsele, maar ook met Stichting Vrouweputje, SMCZ en natuurlijk met Stichting BZZB. De resterende heerlijke rechten

die de Stichting beheert hebben vooral betrekking op dier en natuur. Daarmee is de heerlijkheid niet alleen cultureel erfgoed, maar tevens een instelling die tot op zekere hoogte mee kan denken over landschapsinrichting en de natuurlijke begrazing van grasgronden in plaats van het afmaaien daarvan.

Nog een groene knoop?

Omgevingsmanager Jolijn Delissen van North Sea Port nodigde ons op 14 januari uit voor een bezoek aan De Groene Knoop. Dit is een natuur- en landschappelijk inpasingsgebied van zo'n 30 hectare ter compensatie van grootschalige kassen bij Westdorpe in Zeeuws-Vlaanderen. SLZ richtte het plan ruim tien jaar geleden in op verzoek van Zeeland Seaports. Nu gefuseerd onder de naam North Sea Port werkt het havenbedrijf aan een moderne toekomst. Onderdeel daarvan is een Central Gate voor vrachtwagens bij 's-Heerenhoek. Dat was de reden van ons contact. Dit goed verzorgde, aangename 'werkbezoek' kwam er uit voort. Het BZZB-bestuur werd getoond dat het havenbedrijf NSP ook aan de natuur bijdraagt! En inderdaad het is een mooi stukje bij de Zwartenhoekse sluis, met

Wat in Zeeuws-Vlaanderen mogelijk bleek, is voor de Zak nog een utopie.

weilanden, oude knotbomen, hoogstamfruit, een oeverwalwand en onderdeel van een natte ecologische verbindingzone.

Op onze vraag of de 30 ha van Sloepoort er zo uit zou komen te zien, was het antwoord ontkennend. Wel gaf de projectleider aan dat voor een Central Gate slechts 4 tot ten hoogste 7 ha nodig is. Of de rest een groene invulling krijgt laat

zich nog raden. Dat kan alle kanten op. Wel moet de voorziening zelf volgens de modernste maatstaven worden ingericht en gaan functioneren. Voor studie is daarvoor 1,6 miljoen beschikbaar. De servicelocatie moet duurzaam zijn en ambitieus in energietransitie. De eerste plannen voor bereikbaarheid van Sloepoort zijn in GGA Borsele West aan de gemeenteraad getoond (zie link website inforaad op pagina 4).

De balans van een bijzondere tijd

Het was stil op straat. Tenminste tot ongeveer een maand geleden. Het was stil op de A58, in de Sloehaven, op bedrijventerrein De Poel en in de Zak van Zuid-Beveland. In het laatstgenoemde gebied is stilte trouwens de doorsnee toestand. Gelukkig maar.

Als Zeeuw voelde ik me de afgelopen tijd bevoorrecht met al die ruimte om me heen. Je zou toch maar in de Randstad wonen, waar Corona alle voordelen van het stadsleven als sneeuw voor de zon deed verdwijnen. Weg terrasjes, bioscopen, restaurants en sociale contacten. Het C-woord, we ontkomen er helaas niet aan en dat terwijl veel mensen ondertussen snakken naar ander, liefst positiever nieuws.

Twee kwaden

We doen alles om onze kwetsbare medemensen tegen Corona te beschermen en dit virus de kop in te drukken. Maar wat is je gezondheid eigenlijk waard als je er niet van kunt genieten? Het blijft kiezen tussen twee kwaden: wel familiecontact met het risico op Corona, of strikt isolement met het risico op vereenzaming in misschien wel je laatste levensfase? Zeg het maar.

Volgens mij is 'balans' het sleutelwoord in deze bijzondere tijd. Er moet evenwicht zijn tussen fysieke gezondheid en geluk. Ook BZZB zoekt op haar manier de balans tussen beschermen en genieten. Om mensen zover te krijgen dat ze een uniek gebied willen behouden en beschermen, moeten ze het wel eerst leren kennen en in hun hart sluiten. Toerisme kan daar bijvoorbeeld aan bijdragen.

Maar wat is populariteit van een gebied waard als het eraan onderdoor gaat? In Venetië, Barcelona en Amsterdam, waar het gekletter van rolkoffertjes het leven van de inheemse stedelingen niet

aangenamer maakt, kennen ze het antwoord. Wat moeten de bewoners van die steden momenteel een rust ervaren, al is dat waarschijnlijk maar tijdelijk tot nieuwe toeristenhorden de draad weer oppakken.

De kuur (waardering voor een prachtig gebied) mag natuurlijk nooit erger zijn dan de kwaal (onbekend maakt onbemind). Fietsroutes en kleinschalige horeca is prima, maar willen we ronkende quads en tuk-tuks met joelend publiek op onverharde kronkelige dijkjes? Natuurlijk is toerisme geen vies woord, maar het blijft zoeken naar die juiste balans.

Positieve twist

Balans is controle, maar er blijven nog genoeg dingen over waarover we geen controle hebben, zoals de te betreuren Corona-slachtoffers en de economische klap die we allemaal nog gaan voelen. Dan is het bijna raar om te zeggen dat een virus ook positieve gevolgen heeft. Neem bijvoorbeeld de afname van het brandstofgebruik en de daarmee gepaard gaande CO2-reductie van 4 % over 2020. In China was de CO2-uitstoot afgelopen maart zelfs 25 % minder.

Nog iets dat voortkomt uit deze pandemie is de doorbraak van het thuiswerken. Natuurlijk kan niet iedereen haar of zijn werk thuis uitvoeren, maar diegenen die dat wél kunnen, beseffen meer en meer dat het eigenlijk best 'werkbaar' is. Waarschijnlijk zien zij ook in dat met thuiswerken reistijd, reiskosten, files, overvolle treinen en drukke kantoortuinen verdwijnen. Bovendien krijgen thuiswerkers er gratis tijd voor terug. Die kunnen ze besteden aan dingen die er echt toe doen, zoals het gezin, geestelijke ontspanning of genieten van een uniek gebied in het hart van Zeeland. Dat is pure winst en dat is niet altijd in geld uit te drukken.

